

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 45-86

„Zlo za naše ljudstvo in našo deželo“

je namreč naše učiteljstvo v velikem številu, — po izjavi slovenskega katoliškega tednika, ki bi moral vedeti, da je resnica hčerka božja, laž pa hudičevo delo.

Gornja trditve je tako gorostasna, da si njenega roditelja ne moremo pri najboljši volji predstavljati drugače kot zagrizenega fanatika in člana bojne organizacije, ki si je nadelo nalogo, izvesti moralno preroditev našega naroda. Prvi smo prišli — kakor vidimo — na vrsto učitelji, in ne vemo prav, ali bi bili za izkazano čast bolj hvaležni ali bolj preseženi. Nismo namreč res vajeni, da bi živili v slovenski javnosti tako laskave preference, zato smo nad tem primerom kot skromni ljudje resnično vžihi.

Sedaj samo čakamo s trdnim zaupanjem, kdaj pridejo na vrsto ostali stanovi v Sloveniji, kajti mnenja smo, da pri tako rigoroznem moralnem presojanju ne bo ravno težko najti kak pezdir v očesu svojega bližnjega, pa četudi na nevarnost, da bi se pri tem prezrlo bruno v lastnem očesu.

Sicer pa o resnih stvareh resno besedo!

Naš fanatični nasprotnik nam dovoljuje v svoji moralni suverenosti gorostasno koncesijo, da je tudi med onimi 3600 učitelji in učiteljicami, ki niso v Slomškovi družbi, vendarle nekaj vernih in dostojnih.

Nobenega dvoma ni, da šteje sebe med verne in dostojne ljudi, ker bi sicer ne imel toliko samozavestnega poguma, izpostavljati skoraj celoten stan na sramotni oder pred ves narod, kateremu bi menda radi dopovedal, da njegova notorična dobrotla vendar ne sme segati tako daleč, da bi mirno trpel v svoji sredi toliko nedostojnosti — in še celo s krvavimi žulji plačevane nedostojnosti. Po katerih načelih vernosti in dostojnosti — bi se usojali vprašati rigoroznega moralista — si jemlje pravico, lučati take klevete in natolcevanja v obraz slovenskemu učiteljstvu? Ne sodi, da ne boš sojen! — velja za vsakega zemljana, pa tudi za vsakega krščansko usmerjenega borca.

Zavedamo se, da je za take vrste miličnikov načelo o plašču usmiljenja zastarela bojna metoda, toda naše skromno mnenje je, da pade z opustitvijo te metode tudi načelo krščanstva samo.

Kakšen naj bo potemtakem učinek vzgoje, ki se ne poslužuje vzgojnih metod, marveč pušča v »gojencih« vtiis krivičnega napadanja in pavšalnega klevetanja?

Sicer si pa učitelji ne delamo iluzij: predbro vemo, da ne gre za našo vzgojo, ampak za stigmatiziranje in strahovanje. To so pa metode političnega boja in za politične cilje. »Vera ima s politikom jako veliko opraviti, oziroma politika z vero, kar je vseeno, tako bremo v enem izmed dobrohotnih odstavkov, kar bi pa kljub svojim »praznim klasovom« dognali tudi sami brez te napisane izjave.

Spoštovani avtor naj nam verjame, da imamo pri vsem tem precizen občutek, za kaj gre. Ni slovensko ljudstvo tisto, ki bi se pritoževalo čez pohujševanje iz učiteljskih vrst, in ni slovensko učiteljstvo tisto, ki bi povzročilo moralno škodo naši mladini in našemu ljudstvu!

Če bi bilo to res, bi moralo to priti pri tako rigorozni kontroli, ki smo ji izpostavljani, v konkretnih primerih do izraza. Naši disciplinski predpisi so strožji kot katerega koli stanu v državi, ter menimo zato, da ne našel v njih tudi naš »objektivni« ocenjevalec dovolj opore, da citira pred razsodišče vse garjeve ovce izmed našega stanu, za kar mu izbirati gotovo ne bo pretežka, če gre ta garjevost — po njegovem računu — v tisoče.

Poleg teh predpisov smo pa učitelji prav tako jugoslovanski državljani, z vsemi pravici, kakor naš politični članar sam, ter si zato ne moremo in nočemo pustiti predpisovati od njega še novih dolžnosti, za katere nima niti politične in niti moralne legitimacije.

Kadar bodo vsi sloji v našem narodu, ne izvzemši onega, h kateremu spada naš ocenjevalec, v najbolj razširjenem ljudskem tedniku pod tako kontrolo, kakor smo učitelji, in bodo toliko materialno in moralno škodovali slovenskemu ljudstvu, kolikor slovenski učitelj, smo prepričani, da bo napočila našemu narodu zlata doba v vsakem oziru.

Toliko smo pa »učeni in izobraženi« ali »domišljivi«, da vemo, česa smo krivi mi in česa so krivi drugi.

Zastopniki organizacij javnih uslužbencev za zvišanje prejemkov

Deputacija zastopnikov organizacij državnih uslužbencev in upokojencev je obiskala v petek bana dravske banovine g. dr. Natlačena. Deputacija je prikazala težek položaj državnih in samoupravnih uslužbencev in upokojencev, orisala dosedanje delo in prizadevanje stanovskih organizacij za ureditev gmotnega vprašanja uslužbencev ter upokojencev in ugotovila potrebo, da se prejemki čimprej in izdatno povišajo. Konkretne zahteve za zvišanje so vsebovane v spomenici, ki je bila vročena g. banu. G. ban je odgovoril deputaciji z daljšim govorom, v katerem je

med drugim ugotovil nujnost rešitve tega vprašanja in obljubil vso svojo pomoč in oporo. V deputaciji so bili gg.: Nejče Šturm, predsednik Zdrženja p. t. t. uradnikov; Franc Sovre, podpredsednik Zdrženja nacionalnih žel. in brodarjev; Janko Klasinc, tajnik Zdrženja žel. uradnikov; Alfonz Gspan, podpredsednik Prof. društva; Anton Fakin, predsednik Zdrženja učit. mešč. šol; Franc Zabukovec, predsednik Zdrženja zvanič. fin. kon. Deputacijo je vodil g. Metod Kumelj, predsednik JUU — sekcija Ljubljana.

Draginja narašča

V dnevnem časopisu čitamo zadnje dni obsežne razprave o nagli podražitvi pšenice in koruze. Različne so razlage vzrokov tega nagle dviga na žitnem trgu. Bolj kot vzroki, nas zanima dejstvo samo, ker nam povzroča resne skrbi in strah pred bodočnostjo.

O tej podražitvi čitamo v raznih listih med drugim tudi sledeče ugotovitve:

»Cena pšenici in koruzi rase že tako, da nastaja zlasti za agrarno pasivne kraje prava katastrofa.«

»Na drugi strani pa so interesi konsumentov v vsej državi. Ti zahtevajo primernejše cene pšenice, žitaric, koruze in moke. Tu so predvsem interesi pasivnih krajev, Slovenije, delavstva in uradništva v mestih, sploh delavstva, ki mora dokupovati hrano, tudi kmetijskega. Ti interesi zahtevajo, da se napravi red na žitnem trgu in da bodo cene znosne in v skladu z ostalimi cenami, da ne bomo doživljali toliko pretresljivajev, katerih teži čutimo vsak dan.«

»Pogrešno bi bilo misliti, da je ta znatna podražitev pšenice in koruze posledica splošnega naraščanja draginje.«

Take in slične ugotovitve v dnevnem časopisu dajo mnogo misliti. Prav zadnje dni smo tudi sami občutili nagel dvig cen moki. Na žalost pa ni to edini porast cen. Že od meseca septembra narašča draginja v tako grozečem tempu, da povzroča v posameznih družinah državnih uslužbencev že naravnost obup. Najbolj pa so prizadete številne družine. Naše plače, ki so še pred pojavom grozečega draginjskega vala zadoščale komaj za golo preživljanje in skromno preskrbovanje družine, postajajo sedaj premajhne tudi za samo preživljanje.

Ali smo res upravičeni do take trditve? Že g. finančni minister je pri obrazložitvi proračunskih dvajsetletnih naglasil: »Splošni indeks cen na drobno v Beogradu zaznamuje od septembra zvišanje za skoro 20%. Vprašanje draginje predstavlja splošno in resno skrb.«

Toda ta izjava je bila podana še pred splošno in občutno podražitvijo moke. Skoro istočasno z moko, odnosno le nekaj prej, se

je podražilo meso in tudi cena masti je narasla. In prav to so, poleg raznih poljskih pridelkov najvažnejše življenjske potrebščine. Če primerjamo občutno podražitev s splošno prejšnjo podražitvijo, in če zaznamujemo prejšnje zvišanje splošnega indeksa cen z 20% in temu prištejemo še sedanje povišanje, tedaj lahko mirne duše ugotovimo, da se je splošni indeks cen dvignil že daleč nad 25%. Pri tem pa seveda ne smemo upoštevati obutve in obleke, ker tu so cene še občutneje narasle. Sicer pa se nahaja uradništvo — učiteljstvo je še prav posebno prizadeto — že v takem položaju, da na nakup obleke in obuvala že več misli ne bo moglo. Doslej si je pomagalo z raznimi zadolžitvami. Toda sedaj bo tudi to nemogoče, ker ne bo moglo odplačevati obrok — ali pa bo moralo dobesedno stradati.

V takem težkem in resnem položaju se nam porajajo misli, kje bi bila prava odpora. Kje iskati zdravila takemu z obupom grozečemu stanju?

Zvišanje plač!

Zastopniki vseh uslužbenških organizacij so že bili pri podpredsedniku ministrskega sveta g. dr. Mačku. O tem smo že poročali. Prav danes prinašamo tudi obvestilo o deputaciji pri banu g. dr. Natlačenu. Vse organizacije državnih uslužbencev se trudijo in delajo za izboljšanje našega težkega položaja. Toda pri vsem tem se moramo vendarle vprašati, ali bi nas zvišanje plač rešilo težkega položaja? — Momentano morda — za stalno pa ne. Z zvišanjem plač bi se najbrž takoj ponovno dvignile cene in mi bi bili na istem kot smo danes.

Kje iskati izhoda?

Živimo v agrarni državi in pri pravilno vodeni trgovski politiki, pri urejeni kontroli izvoza in uvoza bi cene brez dvoma ne mogle tako zelo naraščati — vsaj najvažnejšim potrebščinam ne! Zato smo mišljenja, da bi za nas bila redukcija in kontrola cen ugodnejša nego povišanje plač. Vprašanje je le, če je to danes še izvedljivo.

Prekmursko učiteljstvo podaja račun dvajsetletnega dela

Proslava jubileja — Dosedanje delo nauk za bodočnost

Učiteljsko društvo v Murski Soboti je proslavilo 15. aprila 1940. dvajsetletnico. Tov. predsednik Hajšek je v lepem uvodnem nagovoru otvoril zborovanje in pozdravil sosednje društvo Dol. Lendava, dalje bivše tovariše predsednike Požegarja Avgusta kot ustanovitelja prekmurskega društva, Hočevarja Cirila, Gabrijelčiča Franca, Štubla Mirka in Antauerja Evgena, dalje gg. nadzornike Čizka Gustava, Velnarja Joža in Antauerja Evgena. Nato je prečital pismo tovarišice Kos Leopoldine, dolgoletne aktivne društvene delavke, in pismo tov. g. šol. nadzornika v pokojju Jurka Rada. Učiteljstvo, zbrano na jubilejnem zborovanju, želi svojemu dobrotniku Jurku, da bi nam ostal še mnoga leta zdrav in čil. Tovarš nadz. Jurko je bil prekmurskemu učiteljstvu vzgled pedagoga, dober prijatelj in oče vsem. Znal je vzbuditi v prvih povojnih letih v učiteljstvu ljubezen do Prekmurja in prekmurskega ljudstva.

Ker stoji prekmursko učiteljstvo na mejniki dveh neprijateljsko razpoloženih držav, je dolžnost celokupnega obmejnega učiteljstva, da stoji s svojim delom vedno na braniku naše svobode. Še nikdar poprej ni čutila naša severna meja tolike pozornosti, odločnosti in res prave nacionalne zavednosti kot to zahtevajo razmere danes, ko se majoje fundamenti evropskega reda. Po vzkluku in prisegi večne zvestobe Jugoslaviji in veliki slovanski skupnosti je celokupen učiteljski zbor zapel skupno z mladinskim zborom in pod vodstvom tovariša Bračka Franca »Hej Slovani«. Mladinski zbor je nato še odpel tri nad vse lepe slovenske pesmi, ki bodo ostale vsem

zborovalcem v najlepšem spominu. Skupno z mladino je prekmursko učiteljstvo pokazalo in manifestiralo, da živi v Prekmurju slovenski rod. Pred dobrimi 20 leti so bile slovenske pesmi v Prekmurju še prepovedane, pred 20 leti je bilo učiteljstvo in z njimi tudi ljudstvo ter šolska mladina tlačena od tujčeve pete.

Sledil je referat prof. Liške »Prišleki in domačini«, v katerem je pokazal vse greške, ki so jih delali naši ljudje, ki so bili poslani v to lepo zemljo, da oblečejo odtujenemu prekmurskemu ljudstvu praznično obleko. Prvi slovenski učitelji in slovenski uradniki, ki so bili poslani v Prekmurje, Prekmurca niso razumeli, narečje in običaji so jim delali preglatice. Še več grešk kot uradniki so delale oblasti, ki so s premetitvami po kazni in po službeni potrebi naredili iz tega lepega in najbogatejšega dela Slovenije, »Slovensko Sibirijo«, namesto da bi poslani na naše ozemlje najbolj izkušeno uradništvo in jih za svojo težko delo nagradili s posebno doklado. Kakšne so razmere danes? Iste! Stari grehi se obnavljajo in želja vseh dobro mislečih in zavrednih obmejnih delavcev je, da se s to parolo konča za vedno. Meja potrebuje danes in vedno take ljudi, ki bodo z veseljem delali v dobrobit prekmurskega ljudstva in države.

V izčrpnem referatu je podal tov. Julij Kontler zgodovino in borbo društva v prvih letih. Opisal je prav lepo vse težave, ki so delale našemu slovenskemu učiteljstvu velike preglatice, kakor tudi vse greške, ki so bile večeidel plod hujskanja političnih dobičkarjev, katerim je učiteljstvo slepo sledilo. Pokazal je tudi na neslogo v stanovsko političnih

zadevah, ki je bila učiteljstvu vedno v škodo, učiteljem žonglerjem v osebno korist? Z veseljem je konstatiral, da so se povojne razmere spremenile in da stoji prekmursko učiteljstvo danes, ko praznuje jubilejno obletnico, strnjeno v vseh stanovskih in nacionalnih borbah. Te enotnosti se slovensko učiteljstvo v polni meri zaveda, da nas ne bodo evropske razmere našle nepripravljene. Posebno pa je poudarjal nacionalno čast slovenskega življa.

Obema gg. predavateljema se je tovariš predsednik zahvalil ter pozval zbrani učiteljski zbor na složno delo v organizaciji in na složno nacionalno delo med prekmurskim ljudstvom.

Poročene učiteljice in „Dom učiteljic“

Med tovarišicami, ki požrtvovalno podpirajo »Dom učiteljic«, je tudi lepo število poročenih učiteljic, ki so uvidele, da je naš dom skupna zadeva nas vseh. Vendar pa so nekatere odklonile podpis za odplačevanja kamna z izjavo, da ne bodo darovale ničesar, dokler se jim ne popravi krivica neenakih prejemkov.

Razumljiva mi je njihova ogorčenost, ker sem sama prizadeta. Smatram pa, da s takim postopanjem ne bomo dosegle izboljšanja. Dobro vemo, da našega zastopljenega položaja ni zakrivila naša ustanova, okrog katere se zbirajo najzavednejše tovarišice, ki se v stanovski organizaciji in ženskih društvih ob vsaki priliki oglašajo z zahtevami za odpravo krivic. Če pa se bomo same izključevale od sodelovanja, kjer gre tudi za naše pravice, nam ni pomoči. Kdo ve, ali bi bile danes sploh še v službi, ako bi vse poročene učiteljice zavzemale tako stališče napram organizirani skupnosti. Zdi se mi, da bi morale poročene učiteljice še prav posebno posvečati vso pozornost vsakemu skupnemu delu, bodisi stanovsko organizacijskega ali gospodarskega značaja. Zavest skupnosti in volja do borbe nam bodo več pomagale kot pa odtegovanje naše pomoči iz užaljenosti in ogorčenosti. Zato rajne podpirajmo in ne kaznujmo onih, ki se zavzemajo za nas.

Ne smemo pa prezreti tudi drugih koristi, ki jih bodo imele poročene učiteljice od skupnega doma. Znano je, da ima dom v programu ustanovitev interneta za učiteljske hčere, za katere do sedaj še ni nič poskrbljeno in moramo zanje plačevati drage oskrbine po privatnih stanovanjih. V domu bi bilo vsestransko poskrbljeno zanje in za nižjo ceno. — Prav tako bi tudi za nas bilo ugodnejše prenočevanje v skupnem domu kakor po hotelih, kadar bi morale čez noč ostati v Ljubljani. V načrtu so tudi poleg drugih stanovanja za učiteljske pare, ki bi po upokojitvi želeli živeti v Ljubljani. — Seveda se bodo mogli vsi načrti uresničiti le tedaj, če se bomo vse zavedale svoje dolžnosti napram domu.

Sedaj, ko zbirajo poverjenice še s posebno vneto prispevke za dokup in povečanje stavbišča, pokažimo tudi me svojo zavednost. Ako bi žrtvovala vse poročene učiteljice, ki nas je okrog 800, kamen za 1000 din, bi v veliki meri pripomogle, da bi se dom lahko kmalu začel graditi. In vendar ni prav nič težko utrpeti mesečno 11 din, posebno še za dobro stvar. Tudi pomislek, da traja doplačevanje predolgo, se mi ne zdi potreben, ker imamo druge večje odtegljaje, ki se nas drže vse življenje. Ako bi pa katera res ne zmogla kamna, lahko odkupi 1 m² sveta za 300 din in odplača ta znesek v enakih mesečnih obrokih tekom 1 leta. Tudi s tem bo pokazala dobro voljo in željo, da ostane živ član naše skupnosti.

Prav tako naj velja prošnja tudi našim tovarišem, da opozarjajo tovarišice na važnost našega doma, ali jim vsaj z omalovažujočimi opazkami ne kvirajo razpoloženja, da bi ga podpirale. Od doma ne bodo imeli koristi samo posamezniki, ampak ves stan.

Poročena učiteljica.

Dosebina:

»Zlo za naše ljudstvo in našo deželo.«

Zastopniki organizacij javnih uslužbencev za zvišanje prejemkov.

Draginja narašča.

Prekmursko učiteljstvo podaja račun dvajsetletnega dela.

Poročene učiteljice in »Dom učiteljic«.

Proti depolitizaciji državnih uslužbencev.

Strokovni kmetijski tečaj za učitelje.

70-letni jubilej tovariša Rudolfa Horvata.

Pravilnik za »Socialni sklad« JUU.

LISTEK: Marec...

Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Kaj vse pišejo. — Učit. pravnik. — Šolski radio.

— Mladinska matica. — Stanovska organizacija JUU. — Učiteljska tiskarna. —

Novosti na knjižnem trgu.

Proti depolitizaciji državnih uslužbencev

Ne depolitizacija, nego enakopravnost vseh državljanov

V P. T. T. organu udruženja činov. P. T. T. struke kraljevine Jugoslavije od 3. aprila je izšel pričujoči članek, ki ga zaradi pomembnosti njegove vsebine v celoti ponatisujemo.

Državni uslužbenec v naši državi ni bil na zavidanja vredni višini niti v dobi pred 6. januarjo diktaturo. Od te dobe diktature pa nadalje prehaja skozi vse večje in večje moralne in gmotne krize.

Tudi ono malo demokracije, ki je pred 6. januarjem obstajala, je bilo po mišljenju najvišjih in najvplivnejših slojev preveč — ker je »pretirana svoboda«, s svojo slabostjo in boleštnostjo pričela dovajati na politično pozornico »nezavedno maso« delavcev in kmetov. Dajati širokim masam politični vpliv in moč je pomenilo dati jim tudi ekonomske koncesije in olajšave. Tam, kjer je bilo preveč, se je moralo odličiti tja, kjer je bilo premalo.

Da se ne bi nekaj takega dogajalo, so 6. januarji oblastniki sklenili, da preseka vsa pota in porušijo potokake, ki so vodili do njihovih privilegijev. Diktatura je proglašena z namero, da »disciplinira maso«, zaustavi njeno prebujanje in njen prihod.

Da bi diktatura mogla uspeti v svojih podjetjih, je morala oddvojiti državne uslužbence od naroda. Državni uslužbenci so bili oni, potom katerih je aparat diktature mogel funkcionirati. Zato je diktatura takoj razpustila uradniške organizacije, ki so že itak bile slabe, in ustvarila organizacije, ki so ji bile vdane in poslušne.

Od te dobe doživljajo državni uslužbenci eno za drugim vse večja in hušja razočaranja in ponižanja. Izgubili so državljanske pravice, izgubili dostojanstvo državnega uslužbenca in dostojanstvo svobodnega človeka. Vidimo jih, kako korakajo pod zastavami na silo osnovanih strank na dan volitev proti svoji volji in zavesti glasujejo po odredbi tudi večkrat, akklamirajo enkrat enega, drugič drugega »vodjo« — dokler jim je nazadnje zadnji »vodja« Stojadinović, v dogovoru s svojim ministrom Acimovićem celo hotel s svojimi znanimi amandmani ukiniti vsako samostojnost in gotovost obstanka v službi, popolnoma ponižati in postaviti jih za najnavadnejše slugo svojega osebnega režima.

Poučeni po mnogih izkušnjah, ki so jih v tem času pridobili, so državni uslužbenci bridko obžalovali, da so tako poceni pustili tudi ono malo svobode, ki so jo prej uživali.

Danes državni uslužbenci gledajo že z drugimi očmi na vse stvari in okolnosti, ki vplivajo na njihovo usodo. Zavedajo se, čeprav ne še vsi, da niti en režim, kolikor se jih je do danes v naši državi menjalo, jim ni posvetil one pažnje, ki jo zaslužijo. Vedo, da niti ena od 35 vlad in 656 gospodov ministrov, ki so se vrstili pri upravljanju države v teh 20 letih, ni poskušal rešiti mnogih njihovih življenjskih vprašanj.

Vse to jih je prepričalo, da jih milost nikogar ne bo izvela iz teške moralne in gmotne krize, ako tega sami ne naredijo. Težki materialni položaj, v katerem se ogromna večina uslužbencev nahaja, in tudi formalna lakota, ki jo mnogi občutijo, vse to jih je prisililo, da s skupnimi akcijami potom stanovskih organizacij in saveza organizacij zahtevajo pravico do bolj človeškega življenja.

Ko vodijo borbo za popravilo materialnega položaja, državni uslužbenci uvidevajo, da je ta borba v zvezi z borbo za politične in državljanske svobode. Zato so stanovske organizacije povsem upravičeno vrgle med svoje članstvo geslo: Borba za kruh in svobodo.

V zadnjem času so se pojavili v dnevnih listih predlogi in sugestije posameznih političnih strank in vladajočih progove za depolitizacijo državnih uslužbencev. Razlogi, ki se

navajajo v prilogi depolitizacije, bazirajo v glavnem na dejstvih, da posamezni visoki uradniki delajo proti sporazumu in državni politiki, da ustvarjajo napetost med narodom, da vzdržujejo ostanke prejšnjih režimov, da se ne držijo zakona itd. Iznašajo se torej fakti, ki stvarno obstojajo in ki jih nikdo, ki je dobronameren, ne more osporavati. Toda tudi samo dejstvo, da obstojajo nedovoljena in kvarna dela posameznikov, ne more in ne sme biti razlog in povod za ukinitve ene najosnovnejših državljanskih pravic vsem drž. uslužbencem, vsemu nemu delu naroda. Namesto, da posamezniki nosijo posledice za svoja dela in namesto udariti po sistemu, ki je korumpiral in pokvaril mnoge državne uslužbence — se udari na ustanovo politične svobode, ki edina more dovesti do izraza pravega narodnega človeka in uslužbenca.

Velika krivica je storjena narodu s tem, da žena nima volilne pravice in sedaj se hoče ta krivica še potencirati z odvzetjem politične svobode tudi uradnikom kot najkulturnejšemu in najprosvetljenejšemu delu naroda. Državni uradniki s polno pravico kakor tudi v interesu naroda in države zahtevajo namesto depolitizacije vse državljanske svobode, ki so obljubljene, v prvi vrsti politično svobodo. To zahtevajo zato, ker jih je diktatura dobro poučila, da brez svobode niti narod niti državni uslužbenci kot del naroda ne morejo razpravljati o svojem položaju, niti priti do boljšega in lepšega življenja.

Izkušnje iz preteklosti so zadostno poučile državne uslužbence, da skrb za lastno usodo ne smejo več prepuščati drugim. Težka in nesigurna sedanjost, v kateri kolebamo med vojno in mirom, ko se za vojne svrhe zahtevajo neštete žrtve v vsakem pogledu, in ko špekulacije in podražitev življenja zavzema ogromen obseg, odvzeti pravico državnim uslužbencem, da o vsem tem sklepajo, bi bila ogromna škoda za državne in narodne interese. Politična vzgoja jim je danes potrebnejša nego kdaj koli. Pravilno politično gledanje jim bo omogočilo, da se ne opredeljujejo več po nikakih odlokih in da gledajo na lastne oči in govorijo z lastnimi usti.

Z odvzetjem političnih pravic se državni uslužbenci pretvorijo v navadne podanike, izgubijo atribute svobodnega državljanja in postanejo navaden avtomat za izvrševanje vseh zapovedi, kakršne koli bi bile in naj bi prišle od koder koli.

Propagatorji kratenja političnih pravic državnim uslužbencem se zavedno ali nezavedno približujejo principu pravice moči, se izneverjajo obljubam o svobodi in enakosti, ki so jo tolikokrat obljubljali.

Ako se država želi osvoboditi brezvestnih in pokvarjenih uradnikov, ji ne bo nihče bolje pomagal kot državni uslužbenci sami. Oni hočejo sami prečistiti svoje vrste in postaviti vsakega na pravo mesto — samo jim je treba dati popolno svobodo javne besede, svobodo združevanja, mišljenja in kritike.

Zastopniki v industrijskem kartelu, veletrgovci in špekulanti, ki izrabljajo vojno psihozo, brezvestno podražujejo vse življenjske potrebščine, se preko noči obogatijo in povzročajo narodu in državi ogromne škode, zaslužijo v prvi vrsti, da se z njimi najresneje obračuna. Polna politična svoboda, ki jo ti uživajo, jim omogoča, da potom nje vse bolj širijo in krepijo svoj vpliv. Zaradi svojega protinarodnega in protidržavnega delovanja so prav zares zaslužili da se nad njimi uporabi moč oblasti in zakona in da se jim odvzame državljanska in politična svoboda.

Stanovske organizacije državnih uslužbencev ne morejo obstati in delati brez demokracije. Najnovejši dogodki v zvezi s popravkom materialnega položaja prepričevalno dokazujejo, da je pravica državljanskih svobod življenjski pogoj moči in uspehov organiziranih uslužbencev.

žarek sreče, le za hip, kot sonce v sušcu, a že je postala zopet resna in nedostopna za take vrste aprilskih šal.

»Tak pusti si dopovedati,« je modroval učitelj Trpež. »Sam minister je to izjavil in to ni kar si bodi. Računaj! Dve sto dinarjev pa za pet otrok po petdeset. In če bo res, da bo na jesen shodil šesti?« je hotel ljubkovati z ženo in prisedel k njej. V sobi postaja temno. Mož govori in dopoveduje, da se na ženinem licu že kažejo one mladostne črte, ki so moža bodrile k delu v najtežjih dneh. V ženi se sprosti vse ono z muko in premagovanjem zadržano gorje, ki mu je čas najzvestejši prijatelj. V njenih očeh se zablesti solza. Solza sreče? Gorja? Sprostitve? Vsega?

»To bo nekako štiri sto petdeset denarjev in Ivanček bo šel v gimnazijo,« izpove žena tiho željo vsa sproščena. V sobi je padel prvi tuninen pramen nestalnih marčnih noči...

—o—

Po tem večeru je v družino učitelja Trpeža nenadno posijalo sonce, ki ni imelo nič skupnega z nestalnim vremenom v mesecu marcu. V ranem jutru, ko je žena budila otroke, jih skrbno umivala in česala, se je v stanovanju slišal zdrav smeh, ki je skoro motil resnost učitelja Trpeža. Dnevi so bili topli, polni neke družinske povezanosti, ki tako prija človeku po težkem dnevnem delu. Pod noč je žena odpravila deco v postelje, poljubila vsakega na čelo, le pri Ivančku je nekoliko postala, dasi ni nikdar delala izjem med deco: »V jeseni greš v gimnazijo,« mu je zašepetala čisto v uho, da je dečka zdrnil bolj dotik njenih las, kot topli šepet besed.

Po tem delu je Erna sedela v sobi z ročnim delom v roki. Tu in tam je delo odložila za hip, prekrizala roki nad kolonom in se za-

Raznovrstne okolnosti sedanjega časa so povzročile, da državni uslužbenec ne more biti več tak, za kakršnega ga je smatral Bismarck, to je »podoben posameznemu igralcu v orkestru, ki mora odigrati svojo partijo, kakor je to predpisano v zakonu, pa naj smatra

to za dobro ali slabo.« Prisiljen je izvelič iz arhiva ustavo Robespiera, v kateri se nahaja tudi taka določba: »Ako vlada krši pravice naroda, tedaj je zoperstavljanje temu za narod in za vsak del naroda najsvetejša pravica in neobhodna dolžnost.«

Strokovni kmetijski tečaj za učitelje

Prejšnji teden se je pričel na banovinski sadjarski in vinarski šoli v Mariboru tretji strokovni kmetijski tečaj za učitelje. Tečaja se udeležuje 28 šolskih upraviteljev, odnosno učiteljev.

Tečaj je otvoril s pozdravnim govorom ravnatelj vinarske in sadjarske šole g. Priol Josip. Vglabljanje v razne kmetijske panoge, kot sadjarstvo, živinorejo, poljedelstvo, travništvo, vrtnarstvo, gozdarstvo, vinarstvo in čebelarstvo se vrši s predavanji in praktičnimi demonstracijami.

Vsak udeleženc bo tudi v pismeni razpravi obdelal kako kmetijsko panogo, kjer ne bo upošteval samo strokovnega znanja, ampak v enaki meri tudi stanje in možnosti izboljšanja te panoge v njegovem šolskem področju. Tu naj prikaže vse ovire, ki otežkočajo uspehe, kakor tudi dane pogoje, ki jih naj izrablja k doseganju trajnih uspehov. Spoznavanje, — da mora učitelj delavec na terenu enako dobro poznati znanstvene pridobitve kmetijskih strok, kakor tudi vse činitelje, ki ustvarjajo ves milje našega kmeta in oblikujejo njegov značaj, — prodira vedno bolj, saj bo le tedaj vsako resno prizadevanje temeljilo v resničnostih in zato tudi nudilo edino trajne pozitivne uspehe.

S poznavanjem kmetijskih panog in njih pogojev uspevanja je dana udeležencem večja možnost, da bolje prodrejo v možnosti izboljšanja kmet. gospodarstva v današnjih razmerah. Umljivo je, da tudi iz kmetijskih panog dobro podkovan učitelj ne bo mogel odstraniti vseh činiteljev, ki ovirajo kmetu ugoden razvoj. Lahko pa bo dvignil njegovo strokovno usposobljenost in zavestno vrednotenje čuta skupnosti, kar bo ugodno vplivalo na boljši razvoj bodočega življenja našega podeželja.

Skupno bivanje učiteljev omogoča tudi medsebojno izmenjavo misli in pridobljenih

izkustev iz dela na terenu. Vse to ustvarja tesnejšo povezanost in kritičnejše gledanje na naše delo.

V svrhu spopolnitve nadaljnje kmetijske strokovne izobrazbe predlagajo učitelji voditelji kmečko nadaljevalnih šol na podlagi svojih dosedanjih izkustev iz prakse sledeče:

1. Da se izpopolni kmetijska strokovna izobrazba učiteljstva samega, naj se v bodoče vršijo strokovni kmetijski tečaji za učitelje vsaj vsako drugo leto, in to minimalno 4 mesece. V tečaj se naj sprejemajo predvsem mlajši in najmlajši učitelji iz obmejnega in narodno najbolj ogroženega ter gospodarsko zaostalega področja. Tečaji se naj v bodoče izkoriščajo predvsem za vsestranske in temeljite praktične vaje tečajnikov samih.

2. Zaradi izgradnje stvarnih učnih načrtov in izdelanja primernejših delovnih metod se naj ustanove posebni delovni krožki učiteljstva, in to po gospodarsko geografskih področjih.

3. Pokret kmečko-nadaljevalnih šol potrebuje za svojo idejno in vsebinsko izpopolnitev lastno glasilo, ki ga naj izdaja s pomočjo kraljevske banke uprave učiteljstva samo, in sicer vsaj v 4 zimskih mesecih na dveh tiskovnih polah v revijalni obliki.

4. Kmečko nadaljevalno šolstvo naj postane čimprej fakultativno obvezno, kar naj bi tudi imelo za posledico, da ne bo mogel prevzeti, odnosno kupiti kmečkega posestva ter ga sam obdelovati, nihče, ki nima vsaj dveh letnikov kmečko-nadaljevalne šole.

5. Da se omogoči izpopolnjevanje gospodarskega znanja, naj se ustanove na sedežih kmečko-nadaljevalnih šol posebne javne gospodarske knjižnice, ki naj avtomatično prejemale brezplačno vse nove kmetijsko strokovne knjige in revije iz posebne postavke kmetijskega oddelka kralj. banke uprave.

S. I.

70 letni jubilej, 50 let zvestega člana učiteljske organizacije, tovariša Rudolfa Horvata

Poleg rednega pouka je na svoji prvi šoli vseh osem let poučeval tudi verouk. Kakor druge predmete je tudi verouk poučeval z izredno vestnostjo in dosegal najboljše uspehe tudi v tem predmetu. Veljal je po sodbi ondotne cerkvene nadoblasti za najboljšega kateheta v okraju. Ker je imel veselje do petja, je ustanovil in vodil pevsko društvo in tudi z vso požrtvovalnostjo vodil cerkveno petje in orgljanje na svojem prvem, kakor tudi naslednjem službenem mestu v največje zadovoljstvo in hvaležnost občanov.

Po osmih letih je dobil 1897. leta mesto nadiučitelja v Zagorju na Pivki. Tu je svoje delo v šoli in izven nje še poglobil, kajti vodila ga je zavest, da je treba za probo in blagor naroda žrtvovati vse svoje sile.

Tu v Zagorju se je l. 1900. odpovedal vsakemu uživanju alkoholnih pijač ter postal najvnetejši zagovornik in borec za treznost. Istočasno s svojim 70. življenjskim jubilejem obhaja torej letos 40-letnico svojega dela za treznost. Z vso iskreno prepričevalnostjo je ves ta čas propagiral abstinenčno gibanje v šoli, v raznih organizacijah in treznostnih ustanovah z živo besedo in z nešteti članki v časopisju in treznostnih revijah. Kot eden najvnetejših pristašev treznosti je imel na raznih akademijah več propagandnih predavanj. Nekaj časa je bil tudi predsednik treznostne organizacije. Njegov trud ni bil zaman in je dosegel s svojimi prizadevanji obilo uspehov.

Iz Zagorja je prišel l. 1911. za šolskega upravitelja v Trnovo pri Ilir. Bistrici. Tudi na tem novem mestu ni njegova delavnost ponehala. Sredi začrtanega dela ga je zalotila svetovna vojna ter je moral prevzeti pouk še na bližnji šoli, ker je bil tamkajšnji učitelj v poklicu v vojaško službo. Vzdržal je na tem mestu kljub okupaciji še par let po vojni. V letu 1921. se je preselil v Jugoslavijo, kjer je bil nameščen za učitelja v Ljubljani na Grabnu. Po treh letih in 35 letih službe, je stopil leta 1924. v pokoj in se posvetil še bolj delu za pospeševanje treznosti.

Jubilant je kot zaveden učitelj takoj po nastopu svoje prve učiteljske službe l. 1890. stopil v okrajno učiteljsko društvo za postojnski okraj. Pri tem društvu je dolga leta vodil požrtvovalno in najvestneje tajniške posle ter se udeleževal vseh učiteljskih zborovanj in prireditvev. Tudi kot upokojenec je ostal zvest učiteljski organizaciji. Zaradi tega obhaja letos tudi svoj tretji, t. j. 50-letni jubilej članstva v stanovskem udruženju. Vsega tedaj letos tri jubileje. 70-letnico življenja, 50-letnico članstva v učiteljski organizaciji in 40-letnico abstinence. Prav slavni trije jubileji. Omeniti je še treba, da je bil vnet dopisnik »Učiteljskega tovariša«.

Kljub lepemu številu let, ki jih ima za seboj, je jubilar duševno še vedno čil in vedrega duha s svežim spominom, le telesno ga je pred par leti upognila težka bolezen, od katere se še ni popolnoma opavil.

Vseh njegovih pet otrok, tri hčere in dva sina, se je posvetilo učiteljskemu poklicu. Jubilaru, zavednemu stanovskemu tovarišu, izrekamo ob tem trojnem jubileju najiskrenejše čestitke z globoko željo, da bi dočkal še dokaj let čil in zdrav, ne le na duhu, ampak tudi na telesu.

Saša Ličin:

MAREC . . .

V deželi Titikaki je vreme kot pri nas. Marec je muhast. Zdad se ti nasmeje s pravim pomladanskim licem, zdad zopet mrzlo zbesni, da se človek tistne k peči, prebira časopise in zmigava dvoumno z rameni nad modrostjo našega časa.

»Glej, glej, pismarjem so zvišali plače. To je najboljši dokaz, da je sila in potreba res velika,« tako je izza časopisa modrovala žena učitelja Trpeža. »Morda pridemo na vrsto tudi mi.« Preko obraza so se zarezale skrbeče gube. Otroci so poznali ta izraz na materinem zaskrbljenem licu in so se sami po sebi umaknili v tihe kote mirnega doma, da ne bi s čebljanjem motili žalostne misli, ki so begale materino srce. Mrak se je plazil v dom. Otroci so polegli. Kadar koli je mati strmela dolge ure nepremično v daljo, ni bilo treba nobenega opomina, otroci so samo voščili mirno noč in potihnili v sosednji sobi. Mrak se je začel plaziti iz vseh kotov in prinašal v duše še temnejše misli.

V predsobi se tedaj začuje zdrav in proti pričakovanju vesel glas učitelja Trpeža: »Erna, Ernica!« tako je poklical ženo kot v tistih davnih, lepih časih, ko je še poln dobre volje prihajal domov. V roki je držal časopis in mahal z njim kot bi zadel glavni dobiček velike loterije države Titikaki.

»Erna, poslušaj! Vsem uslužbencem naše vrste se zvišajo plače s prvim aprilom za sto do dve sto denarjev. Razen tega še po petdeset dinarjev doklade za vsakega otroka. Slišiš! Smej se,« ji je pravil ves vesel in mladosten. Na ženinem licu je za hip splamtel

zrla v daljavo. Nekje daleč so morale vstajati vizije, ki so materi pričarale v obraz topel nasme. Komu je veljal? Sinovi sreči? Lepšem družinskemu življenju? Morda sploh ne vizijam, le spomenu na preteklost. . .

V tej zasanjanosti jo je našel mož.

»Ti si pil?« ga je žena bolj vprašala kot mu očitala. Mož je bil videti temen, truden, star. Ni odgovoril, le ženi je dal časopis: »Čitaj, to je nezaslišano. In potem naj človek ne pije?«

Žena se sloni nad časopis. Kot bi nekdo z umazano roko ponovno razglabljal vso v letih nabrano trpljenje, je s strudom na licu kriknila:

»To so le preumazane prvoaprilske šale!« V njej se je nekaj lomilo in trlo: »Kako more biti po prvi izjavi tak preključ?«

»Glej, Erna! Ti ne smeš grajati besede naših predpostavljati. V deželi Titikaki imamo postavne, s katerimi smo vsi odgovorni za svoje delo do oblasti navzgor. Če si žena državnega uradnika, velja to tudi za tebe. Če je preključ tukaj, potem s povišico ne bo nič,« je trdo pribil učitelj Trpež.

Iz vseh kotov tihega doma so znova lazili pošastno obrabi, stegujoč nevidne roke po obleki, hrani, po vsem, in nosili v nenasična žrela. Zunaj je padal sneg. Marec se je zadnjič poigral.

Nekje čisto z juga države Titikaki je za prvi april potegnili pravi jug in odpihal zadnji sneg, mlakuzo in blato ter vero v pravico in poštenje.

Titikaki! Res za tebe ne pridejo boljši časi? Bo moralo tvoje ljudstvo res priklinjati življenje in bogove? Boš ti res edina izjema v svetu, kjer so pravico do poštenega življenja dali krivim prismoduham v zakup?

Pravilnik za „Socialni sklad“ Učiteljske samopomoči v Ljubljani,

sprejet na VIII. redni letni skupščini v Novem mestu, 10. marca 1940.

1. Brezobrestno posojilo iz »Socialnega sklada« more dobiti le zadržnik US, in to zase ali za svojo družino.

2. Pogoji za podelitev brezobrestnega posojila je 3 letno neprekinjeno članstvo v US, redno plačevanje članskih prispevkov in neobremenjeni mesečni prejemki pri računovodstvih banknih uprav, oziroma finančnih direktij.

3. Brezobrestna posojila se bodo izdajala: a) bolnim zadržnikom; b) zadržnikom za bolne družinske člane ali njih smrt; c) za druge nesreče ali denarne stiske; d) upokojujencem, ki čakajo nad 2 meseca na nakazilo pokojnice.

4. Za brezobrestno posojilo se prosi s tiskovinami, ki jih oddaja zadržna uprava US v Ljubljani, Francišanska ulica 6/I., proti plačilu 10 din v znakah.

5. Prosilec za posojilo naj izpolni tiskovino »prošnjo« po pojasnilu na 2. strani v vseh točkah z resničnimi podatki, tiskovino »izjava« pa izpolni in svojeručno podpiše kot varnostno listino. Prošenj z neresničnimi podatki ali nezadostno izpolnjenih upravnih odbor ne bo reševal.

6. Vsaka prošnja mora biti podpisana od prosilca in potrjena od dveh zadržnikov US (nesorodnikov); brez teh podpisov upravni odbor ne bo sklepal o prošnji.

7. Prosilec naj v prošnji navede, v kakšnih zneskih in na kak način bo vračal podeljeno posojilo. Upravni odbor se lahko odloči za drugačen znesek ali drug način vračevanja kakor ga je navedel prosilec v prošnji.

8. Brezobrestno posojilo se vrača: a) po zadržniku naravnost US, b) po računovodstvih banknih uprav ali c) po finančnih direktijah (za upokojujence in vdove).

9. Brezobrestna posojila podeljuje upravni odbor na rednih sejah v zneskih od 500 din do največ 5000 din. Pri tem upošteva v prošnji navedene utemeljitve, dobljena pojasnila in razpoložljivi znesek v »Socialnem skladu«.

10. Vsak prosilec bo pismeno obveščen o tem, kako je upravni odbor rešil njegovo prošnjo. V obvestilu je naveden znesek brezobrestnega posojila, znesek za mesečni obrok in datum prvega vračila. Prejemnik brezobrestnega posojila se mora ravnati točno po pismenem obvestilu.

11. Prejeto posojilo vrača prejemnik v zaporednih mesečnih obrokih; manjše zneske v nekaj mesecih, večje zneske do 24 mesecev. Vračevanje posojil preko 2 let se ne dovoljuje.

12. Izpuščanje ali samovoljno zniževanje mesečnih obrokov ni dovoljeno. Nastale stroške zaradi zakasnitve ali zniževanja krije prejemnik brezobrestnega posojila. Nerednim vračevalcem mesečnih obrokov po točki 8. a obremenjuje zadržna uprava s prosilčevimi izjavami njegovo plačo ali pokojnino pri računovodstvu, oziroma finančni direktiji. Če obremenitev ni mogoča, sme upravni odbor izročiti terjatev zadržnemu odvetniku.

13. Zamudniku, ki je raztegnil vračevalne obroke preko 24 mesecev, se zaračuna od dolžnega zneska že v 25. mesecu globa od vsakega 100 din letno 5 din do konca poravnave. Če se zaostanek more izterjati, se to izvede.

14. Globa gre v »Socialni sklad«.

15. »Socialni sklad« ni posojilnica. Za večkratno podelitev brezobrestnih posojil se upravni odbor ravnava po sledečih smernicah: A. a) Kdor je prejel brezobrestno posojilo do 3000 din, ne more dobiti drugega posojila, dokler ni pretekla ena vračevalna doba od poravnave prvega posojila.

b) Kdor je prejel drugo posojilo do 3000 din, ne more dobiti tretjega posojila, dokler nista pretekli od poravnave drugega posojila dve vračevalni dobi.

c) Kdor je prejel tretje posojilo do 3000 din, ne more dobiti četrtega posojila, dokler niso pretekli od poravnave tretjega posojila tri vračevalne dobe.

č) Za vsak nadaljnji primer posojila do 3000 din se presledek med poravnavo prejšnjega posojila in novim posojilom poveča za eno vračevalno dobo.

B. a) Kdor je prejel prvo posojilo nad 3000 do 5000 din, ne more dobiti drugega posojila, dokler ni pretekla poldruha vračevalna doba po poravnavi prvega posojila.

b) Kdor je prejel drugo posojilo nad 3000 do 5000 din, ne more dobiti tretjega posojila, dokler niso pretekli od poravnave drugega posojila tri vračevalne dobe.

c) Kdor je prejel tretje posojilo nad 3000 do 5000 din, ne more dobiti četrtega posojila, dokler niso pretekli od poravnave tretjega posojila štiri in pol vračevalne dobe.

č) Za vsak nadaljnji primer posojila nad 3000 do 5000 din se presledek med poravnavo prejšnjega posojila in dovolitvijo novega posojila poveča za poldruha vračevalno dobo.

C. Kdor še ni dobil nobenega posojila, ima načeloma prednost pred onimi, ki so že prejeli brezobrestno posojilo. Kdor je že prejel prvo posojilo, ima prednost pred onimi, ki so prejeli že drugo posojilo itd.

Navzlic določbam točke 15. A do C pa se upravni odbor pooblašča, da v posebno težkih socialnih prilikah sklepa in podeljuje brezobrestna posojila po lastni uvidevnosti.

16. Zadržnik, ki je prejel iz »Socialnega sklada« brezobrestno posojilo, ne more do popolne poravnave tega izstopiti iz US. V to se obveže s svojeručnim podpisom že v prošnji.

17. Namen »Socialnega sklada« je: z brezobrestnimi posojili pomagati v resničnih težkočah kolikor mogoče velikemu številu zadržnikov. Vsaka zloraba je nečastna in jemlje zadržniku pravico do vseh nadaljnjih brezobrestnih posojil.

19. Vsa posojila iz »Socialnega sklada« so brezobrestna. Prejemnik poravnava samo nastale stroške za tiskovine, položnice, poštno, kolke in tiskovine za vknjižbo na plačo ali

Velika izbira blaga za damske in moške obleke v najnovejših modnih barvah
Dobro blago — nizke cene!

R. MIKLAUC „Pri škofu“
LJUBLJANA, Lingarjeva ulica - Pred škofijo

pokojnino, to je za stroške, ki so US dejansko nastali s podelitvijo in vračanjem brezobrestnega posojila. K stroškom se vračuna tudi globa po točki 13. tega pravilnika.

20. Vsak prejemnik poravnava s končnim obračunom za upravne stroške po 1% od izdanega brezobrestnega posojila. Nerednim vračevalcem s tremi meseci zakasnitve se zaračuna 1 in pol odstotka, za nadaljnje tri mesece še pol odstotka, skupaj 2%; to velja za poravnave do 24 mesecev. Iz teh prispevkov določa nadzorni odbor nagrade za upravne posle v »Socialnem skladu«.

21. Vsa pojasnila posameznih zaupnikov in vzroki odklonitve posrenj za podelitev brezobrestnega posojila ostanejo tajni.

Splošne vesti

TRODNEVNE HOSPITACIJE NA DRŽ. POSKUSNI ŠOLI V LJUBLJANI

Upraviteljstvo Državne poskusne šole nam sporoča:

Tovariši in tovarišice, ki so se prijavili za trodnevne hospitacije na naši šoli, naj se zglase na zavodu v četrtek, dne 25. t. m., ob pol 8. uri zjutraj. Razpored dela je sledeč:

25. IV. Ob 8. uri. Vpis in porazdelitev po razredih.

Od 8. do 12. ure hospitacije.

Od 16. do 19. ure konferenca s predavanji.

26. IV. Od 8. do 11. ure hospitacije.

Od 16. do 19. ure konferenca s predavanji.

27. IV. Od 8. do 11. ure hospitacije.

Ob 11. uri zaključna konferenca.

Potrdila o hospitiranju, ki jih bodo tovariši in tovarišice potrebovali za dopust, se bodo izdala pri zaključni konferenci. Za tiskovine, ki jih bo dobil vsak hospitant, naj prinese vsakdo k vpisu 6 din.

POZIV

Sekcija naproša tov. blagajnike srečnih učiteljskih društev, da nakažejo zaostalo in tekočo članarino čimprej.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Ljudska šola — temelj slovenske kulture in moči je naslov članka v »Večerniku« od 13. aprila, v katerem so med drugim tudi sledeče ugotovitve: Ljudska šola je temelj vsega slovenskega kulturnega življenja. V rokah jo imajo ljudje, ki so z delom in vestjo odgovorni za njen pravi tek in razvoj. Njen razvoj bo šel svojo pravilno pot. Vsa armada pedagogov dela za povzdigo in dobrobit slovenskega naroda... Iz tega sledi, da je treba ljudsko šolo podpirati povsod in vselej. Dom kakor oblast ji morata pomagati v njenem poslanstvu. Čuvati jo je treba kakor zenico svojega očesa ter spoštovati one, v čijih rokah je bodočnost slovenskega naroda. — Do sedaj je bila šola vedno »politikum«. Danes vas pa prosimo v imenu napredka slovenskega naroda, da jo osvobodite krempljev političnega zmaja in krivične ozkosrčnosti. Od sedaj bodi šola svobodna in čista! Le ona šola, ki ne bo kot suženj vkovana v galejo politike, bo imela možnost napraviti človeka — za pravega človeka — ter dobrega narodnjaka in državljanca. — Slabo kritiziranje ljudske šole ni imelo nikdar dobrega uspeha. Uspeh pa bo vsekakor, kadar ji bo pomagal dom. Dom naj bo šoli opora. Naj šola dela in se muči kolikor hoče; če je ljudstvu sugerirano, da je današnja šola slaba, bo to vplivalo na učence, da bodo postali do šole apatični. Vprašanje je le — kdo bo nosil odgovornost za bodočnost našega naroda. Odgovor bodo čitali znanjci v naši kulturni zgodovini.

— I Kdo je kriv pijančevanja? To izvemo iz članka »Slovenskega doma« od 13. aprila, ki pravi med drugim: »Vsakdo ve in prizna, da ima največji vpliv na mlade ljudi, na šolsko in izvenšolsko mladino, učiteljstvo. Tega se zavedajo politične stranke in zato vprejajo zlepa in zgrda učiteljstvo v svoj voz. Vpliva učiteljstva na mladino se zavedajo vse organizacije in ga vabijo ali silijo k sodelovanju. Tudi naše prosvetne oblasti vedo, da je od učiteljevih zmožnosti in lastnosti odvisna kakovost vzgoje tisočev otrok, zato zahtevajo od kandidatov za ta poklic, da imajo posluš, lep glas, da znajo telovaditi itd. itd. Celo kmetovati bo, kot se sliši, moral znati vsak učitelj. Nihče pa ne pride na dan z odločno zahtevo, naj se ne bi dovolilo izvrševati učiteljskega poklica nikomur, ki je nagnjen k alkoholizmu, kajti učitelj-pijanec ni vzgojitelj, temveč morilec izročene mu mladine. Vsi vemo, da posebno pri otrocih nič ne pomagajo besede, če niso okrepjene z zgledi. In sam moram opazovati kraje, kjer se vsa mladina zgublja v pijančevanju, ker je šolski upravitelj pijanec in navaja na pijančevanje ne le učiteljstvo, temveč tudi šoli odrasle fante! Kako vloga v boju proti alkoholizmu igra tak človek, je razumnemu človeku jasno! Hodim mnogo po deželi in iz izkušnje trdim, da tvorijo »krokarsko družbo« po vaških gostilnah predvsem oni inteligenti, od katerih je odvisna vzgoja naše mladine! Ali je čudno, če

Upravitelje(ice) pa prosimo, da poskrbe, da bo naročnina »Popotnika« letos v celoti in pravočasno poravnana. Uprava JUU.

— Izjava. Na svoji redni seji dne 2. aprila t. l. je uprava podpisane društva pri slučajnostih obravnavala poročili o oktobrskem in februarjem zborovanju podpisane društva, objavljeni v »Slovincu« in »Slovenskem domu«. Pri tem je na željo tov. B. Gerlanca na podlagi dokazil bilo ugotovljeno, da nima imenovani z obljavljenima noticama prav nikake zveze. — V Celju, 2. aprila 1940. — Odbor JUU — sreskega društva v Celju.

Osebnne zadeve

— I Praktični učiteljski izpiti so bili pred državnim izpitnim odborom od 4. do 12. t. m. v Ljubljani. Izpit so napravili naslednji učitelji - pripravniki(ce): Kuhar Mihaela, Lobe Josipina, Borse Ljudmila, Iglč Jožefa, Jaklič Ivana, Koncecija Jožefa, Krištof Elizabeta, Mazi Gizela, Merčun Leopold, Prhac Julijana, Reiter Henrik, Tomazič Amalija, Učakar Ernest, Zorko Karel, Avbelj Lidvina, Bohine Roža, Kofalt Franciška, Košak Miroslava, Musar Ana, Novinec Ivana, Stropnik Karel.

hoče domača mladina posnemati svoje »vzgojitelje!« — Po vseh teh ugotovitvah vrlin in slabosti, kakor tudi odgovornosti za pijančevanje, pričakujemo samo še, kdaj bodo pisci takih člankov prišli do trditve, da je slovensko učiteljstvo odgovorno — recimo za današnjo draginjno ali pa celo za svetovno vojno.

— I Koroški Slovenci in nemška šola. Glasilo koroških Slovencev je prineslo pred kratkim poročilo o šolstvu na Koroškem. Prinašamo naslednje odstavke. »Naša javna šola je nemška. S prvim šolskim dnem je naša mladina deležna izključno nemškega pouka. Svoje osnovno znanje si prisvajajo samo v drž. jeziku. Tovrstno učno metodo, pri kateri se učitelj s prvo šolsko uro poslužuje dosledno samo enega, učencem bolj ali manj tujega jezika in se prav nič ne naslanja na učencem poznano materinščino, ocenjujejo moderni nemški vzgojitelji kot najspuščenjši način jezikovnega šolanja. Mi smo spet skromnega mnenja, da je znanje državnega jezika za vse državljane Velike Nemčije nedvomno nujno potrebno, a za mlado notranjo rast ni nič manj važno poznanje materinščine in njegovih kulturnih zakladov. Nemške narodne manjšine, ki krepko vztrajajo na nemškem elementarnem pouku, pravilnost našega mnenja potrjujejo. — Zahtev po upoštevanju slovenskega jezika v šolstvu naše mladine ne bomo nikdar opustili. Tudi v bodoče ostanejo jedro naših kulturnih teženj. V kulturnem svetu je izpričana pravica otrok do zadostnega znanja materinega jezika. Načelno te pravice pač nihče ne bo kratil, komur je dobrobit mladega rodu resnično pri srcu. Znanje materinega jezika je predpogoj otrokove zdrave osebnosti rasti. Znanje slovenskega jezika pa je hkrati velikega praktičnega pomena. — V naši veliki državi se v zadnjem času polaga velika važnost na to, da bi se Nemci učili slovanskih jezikov. Na nemških visokih šolah poučujejo velike slovanske jezike in že tekmuje ruščina z angleščino. V nemških mestih se otvarjajo tečajji za ta ali drug slovanski jezik. Tudi ni slučaj, če nemške radijske postaje podajajo svoja poročila domala v vseh slovanskih jezikih. — Nam Slovincem je naš materni jezik položen v zibelko. Četudi ga sedanja ljudska šola ne neguje, vendar polagajmo veliko, zelo veliko važnost na to, da se bodo naši otroci vsaj doma in v naših prosvetnih organizacijah učili lepe, čiste slovensčine. Tako jim posredujemo zaklad, ki jim zna biti nekoč zelo dobrodošel in dragocen. Nikakor ni več čas za to, da bi se iz neke krajevne kratkovidnosti ali malomarnosti zadovoljevali z neznačajnimi drobci neke »vindiš-špraha« ali z znanjem preprostega slovenskega narečja. Taka kratkovidnost in nemarnost je se kdaj lahko bridko maščevali. (»Istra« 11. aprila.)

— I Novo šolo si želijo. O lepi pomladi imamo Slovinci nič koliko lepih pesmi. Toda, veste, kdo se na pomlad najbolj oddahne, re-

šnično oddahne? Naše učiteljstvo. Učilnice po deželi so tesne, otroci pridejo premraženi ali zasopljani, zgnetejo se okrog peči, kakor piščanci okrog koklje, Marsikaterkrat sezujejo čevlje in nogavice in potem se ves ta sopuh cele ure prekuhava po učilnicah. Lahko si to predstavljate, ali še bolje bi bilo, če bi kdaj sami poizkusili, kaj se pravi v hudih zimskih dneh prestatati cele ure v smrdljivih, nabito polnih učilnicah. — Leta minevalo, zarod poganja ves nov in vedno številnejši. Šole pa večidel ostajajo dosedanje, tesne. Novih šol potrebujemo. Ljudstvo, preprosto kmetstvo, dovezetno za napredek in izobrazbo, je povsod pripravljeno žrtvovati, kolikor je le mogoče, da dobi novo šolo, ki bo kraju v ponos, otrokom pa v prid glede izobrazbe in zdravja. Ampak — Da, ta nesrečni ampak! Sprehajam se oni dan po prelepi Poljanski dolini. (Obiščem jo, kadar koli sem željan prirodnih lepot in duševnega razvedrila). Pa pridem v prijazno Javorje. Pouk je bil ravno pri kraju. Iz ene same učilnice se je vsipala dečad, kakor čebele na pomlad. Postanem in vprašam bližnjega gospodarja: — Kako, ali jih stisnete v šoli skupaj kakor seno ali kaj? — Da, skoraj tako. Pomislite, okrog 170 otrok obiskuje šolo, pa se morajo vsi stiskati v eni sami učilnici. — Te vendar! Ali ne bi mogli domačini poskrbeti za večjo šolo? — O, to že. Domačini se že dosti zavzemamo, da bi se šola razširila z dozidavami. Želimo, da bi pridobili vsaj še eno učilnico, če že ni mogoče, da bi razširili šolo kar z dvema novima razredoma. — Pa nimate denarja, kreditov, ka-li? — Ne bi rekel. Šolska občina je pokazala dosti razumevanja. Ljudje gredo šoli prav gotovo na roko. Kupljen je svet, pripravljen je material. Toda zdaj vsa stvar nikakor noče v tir. Noče in noče... — Ne morem razumeti. Da bi bila vojna tega kriva? — Ne. Noče in noče biti načrtov. Prosili smo zanje v Ljubljani, pa je nekje na oddelkih vsa reč zatala in smo v skrbeh, da bo tudi letošnje leto minilo v brezplodnih upih. Glejte, pomlad gre v deželo, povsod že zidajo pa bi zidali tudi mi, toda nimamo načrtov. Kaj pravite? — Skomignil sem z rame in nisem rekel ne črne ne bele. Pač pa sem to reč zapisal in jo pošljem Vam, gospod urednik, da boste tudi vedeli, kako žele Javorčani zgraditi šolo, pa vendar ne morejo in ne morejo začeti. — (Jutro 11. aprila.)

— I Že šest mesecev traja evropska vojna, toda pri nas imajo izkoriščevalci iz tujine in domači še vedno svobodo. To ne sme biti tako. — Celo v Franciji in Nemčiji, ki sta v vojni, so poskočile cene komaj stoti del tega kakor pri nas, ker smatrata državi življenjske pogoje delovnega ljudstva za eno najvažnejših državnih in ljudskih brig. (»Ljudski glas« od 10. aprila.)

— I Cene se dvigajo. Izjemne gospodarske razmere zahtevajo tudi izjemne ukrepe, ki bi bili danes posebno potrebni spriču vedno bolj rastoče draginje. Imamo sicer dve uredbi, ki naj pobijata draginjno. Vendar draginja mimo uredb stalno narašča in o ustanovah, ki jih uredbi predvidevata za pobijanje draginje, ni niti sluha ne duha. Pojavljajo se zloglasni vojni dobičkarji, ki služijo milijone prav zato in lahko, ker naše gospodarstvo in predvsem naša izvozna trgovina ni urejena in pod državnim nadzorstvom. Tako so izvozniki živine zaslužili silne vsote, doma se je pa cena mesu dvignila tako, da revni konsument kmalu ne bo mogel kupiti košček mesa. Zopet se nam obeta velik skok cen za moko in sploh za vse mlevske izdelke. Ali se res ne bo našel nihče, ki bi bil v stanju ustaviti val draginje? Ali se ne zavedamo, da nismo daleč, ko se lahko sproži lavina inflacije s svojimi nedoglednimi posledicami? (»Nova pravda« od 11. aprila.)

Učiteljski pravnik

— § Odgovor na vprašanje: P. E. iz Pg. Čeravno je Vaš službeni kraj v III. draginjskem razredu, Vam ne pripada kurivo, ker je kraj — trg. Kurivo pripada samo učiteljem ljudskih šol po deželi (vaseh — § 84. U. Z.), tako je razsodil drž. svet v konkretnem primeru.

Šolski radio

— r Torek, 23. aprila: Kako je moj ded jurjeval in od kod izvira ta običaj. Jurjevanje in drugi običaji na Koroškem; pripoveduje ga. Julija Čuček - Kleinmayr.

— r Petek, 26. aprila: Čebelici Mija in Pija: razgovor dveh čebelic; gdč. Stanka Furlan in Dragica Radeček.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 21. aprila, ob 17. uri predaval g. inž. Greif: Pogoji za dobičkanosno perutninarstvo.

V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska

Mladinska matica

—mm V tisku je zadnja številka letošnjega letnika »Našega roda«. Cenjene poverjenike prosimo, da zberejo čimprej naročnino za 8. številko lista. Zaposlenim plačnikom pretr nevarnost, da ostanejo brez knjig. Naročniki, ki niso plačali vseh števil »Našega roda«, izgubijo pravico do knjig.

—mm Pripravlja se hrvaški prevod Ribičevega »Miškolina«, ki bo izšel v založbi hrvatske književne zadruge »Ivan Filipović« v Zagrebu, in srbski prevod Cerkvenikovega »Ovčarja Runa«.

—mm Tudi 3. zvezek Cicibanove knjižnice je že pošel. Na razpolago pa je še 4. zvezek z velikimi in malimi, pisanimi in tiskanimi črkami različnih velikosti in tipov s pomladansko vsebino za mesece april, maj in junij. Pameten učitelj prvega razreda se bo okoristil te ugodne prilike in bo naročil za svoj razred to knjižico, to tem laže, ker stane izvod le din 1,50. Pri skupnem naročilu vsaj 10 izvodov se poštnina ne zaračuna.

—mm Za materinsko in vidovdansko proslavo dobite najprimernejše igrice in prizorčke v knjižici »Ciciban nastopa«, ki stane le 3 din. Igrice sta napisala Josip Ribičič in Anica Černejeva. Pisane so tako, da se lahko uprizorijo tudi brez posebnih odrskih rekvizitov in kulis.

—mm Po šestih letih je napisala »Straža v viharju« oceno o Kardeljovem »Potovanju skozi čas«. Delo je list odklonil, češ da je pisano v smislu dosledne evolucije. Da bo informirano tudi učiteljstvo, kaj je odkril kritik tako nevarnega v knjigi, da se mu je zdelo po šestih letih iznesti naši javnosti v listu, na-

vajamo vse citirane inkriminirane odstavke iz knjige, ki se glase dobesedno takole: »Človek sam je bil v tem času le del prirode, bitje, ki je živelo skoraj kakor žival.« »Skozi džunglo potuje trop čudnih bitij. Po svojem telesu so povsem podobni današnjemu človeku, toda po načinu življenja močno spominjajo na živali. To so možje, žene, otroci, starci — ljudje.« »Tudi njihov govor sestoji le iz nekaj nedoločnih in nejasnih krikov.« »Hrano uživajo surovo. Ognja še ne poznajo.« »Orodja človek na tej stopnji še nima.« »Tu mora pričeti človek delati, to se pravi, prisiliti mora prirodo, da rodi toliko, kolikor on potrebuje. Človeka je rodilo delo.« »Človek je postal lovec, kar mu je omogočilo orodje, ki ga je iznašel.« »V ta čas spada tudi nastajanje govora.« »Vzkliki postajajo pri različnem skupnem delu vedno bolj številni in raznovrstni ter se razvijajo končno v govor. Obenem se krepi tudi mišljenje, ki ni nič drugega kot molčeči govor.« »Ta doba seznanja človeka tudi z učinki ognja.« »Kakor je žena od zbiranja plodov prišla na poljedelstvo, tako je mož, ki je postal lovec, udomačil divje živali in postal živinorejec.« »Dobrih starešin rod ni mogel pozabiti. Ni mogel razumeti, da so resnično umrli, da jim ne bodo nič več mogli pomagati s svojim modrim svetom. Verovali so, da v neki drugi obliki vendarle še žive med njimi, zato so se obračali v vseh svojih težavah nanje. Prišli so jih oboževati kot nekaka višja bitja, božanstva, ki gospodarijo nad vsem, kar se dogaja v prirodi. Umrli starešine so postali tako nekaki rodovni bogovi.« in končno najhujše: »Vse teče, vse se menja, nič ni trajnega na svetu.«

službenega kraja v primerih, kjer v kraju ni dobiti učit. stanovanj. Vsaka tozadevna prepoved pa naj obenem prizadetemu nudi zagotovilo stanovanja.

4. Sekcija naj posreduje, da se odrejeno znižanje šol. proračuna B ne izvaja v šolah obmejnih srezov, marveč se navedene postavke v teh šolah celo zvišajo!

5. Sekcija naj tolmači v zvezi z normalijo XXIX/3 »Nar. obr. delo«, da je obmejno učiteljstvo že vsa leta usmerjalo svoje delo po teh smernicah, ki bodo lahko realizirane le, če merodajni činitelji upoštevajo vse točke zadnjeletnih obmejnošolskih spomenic in resolucij ter bo obmejno šolstvo in učiteljstvo prvenstveno upoštevano.

6. Za vsa zasedanja ban. sveta naj sekcija predloži svoje poglede na ljudske šole in na učiteljstvo.

7. Glede reorganizacije JUU sprejema društvo mnenje upravnega odbora sekcije.

8. K člankom o kmet. pouku v »Učit. tov.« želimo — vsaj v bodoče podpis pisca.

Prihodnjic bomo zborovali dne 4. maja t. l., in sicer na Pesnici pri g. Kerenčiču.

Pripravite predloge za banov. skupščino! Vauda Mirko, preds. Rečnik Ivanka, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo v soboto, 6. aprila t. l., ob 9. uri v Domžalah.

Udeležba je bila zelo številna, ker je bilo navzoče zaradi aktualnega predavanja tudi neorganizirano učiteljstvo.

Tov. predsednik je po otvoritvi pozdravil posebej predavatelja, sreskega šolskega nadzornika tov. Cirila Drekonjo, nove članice in članke; tov. Bavdka iz Komende, Toroša Ljuba in njegovo soprogo Jožefo iz Potoka, llnikarjevo iz St. Gotarda ter zavednega učit. veterana tov. Janka Tomana iz Moravč, in goste.

V svojem uvodnem poročilu seznanja zborovalce predvsem z razmerami v stanovski organizaciji in poroča nadalje o predlogih za finančni zakon, o premeštitvah po službeni potrebi, o zaščitni akciji, o napredovanjih, o akciji za zvišanje prejemkov, o izpopolnitvi učiteljskega staleža v naši banovini, o napadih na učiteljstvo in šolo in o kuluku. Kot poverjenik poroča še o Učiteljski tiskarni in »Našem rodu«.

Tov. tajnica prečita okrožnice sekcije. Sresko učiteljsko društvo soglasno sklepe, da v zadevi reorganizacije učiteljske organizacije sprejme mnenje sekcijejske uprave v Ljubljani.

Tov. blagajnik poroča, da je stanje blagajne zadovoljivo in da je poravnane ves dolg pri sekciji. Predsednik se mu zahvali za vestno in uspešno delo in poziva zaostankarje, da poravnajo članarino za to poslovno leto do konca šolskega leta.

V živahnem razplozjenju se je vršil nato razgovor o šolskih vprašanjih. Razpravljalo se je o obračunih banovinskih dotacij, zlasti o računanju odtegljajev; o šolskih zamudah, olajšavah in predčasnem odpustu otrok iz šole. Razgovor se bo nadaljeval na uradni konferenci, ki bo v pričetku meseca maja.

Sledilo je predavanje okr. šol. nazd. Cirila Drekonje o bistvu sodobnega šolskega gibanja.

V uvodu je predavatelj prikazal principe, iz katerih izhaja danes pri nas šolsko delo, učnega in oblikovalnega. Učni princip korenini v preteklosti, oblikovalni pa temelji v sočasnem življenju in razvoju.

V nadaljevanju je v kratkih potezah zgodovinsko dokazal, da je bilo gledanje na otroka v vseh dobah enako gledanju človeka na človeka. Nato je osvetlil prilike po svetovni vojni. Družbena etika te dobe zaznamuje porast človečanske zavesti. V skladu z rastjo človečanske zavesti v splošnosti se dviga na ravne enakovrednih ljudi tudi otrok. Sklenil je, da je bistvo sodobnega šolskega gibanja v priznanju otrokove polnovrednosti in pa v njegovem oblikovanju v zvezi z življenjem.

Poslušalci so z velikim zanimanjem sledili globoko zasnovanim izvajanjem predavatelja in so ga nagradili z odobravanjem in priznanjem. Mnogi so priznali, da jim je bilo to predavanje doživljeno.

Pri slučajnostih je bilo na predlog tov. Merčuna sklenjeno, da bo prihodnje zborovanje posvečeno narodnoobrambnemu delu v šoli.

Na predlog tov. Rusa je bil izvoljen nov odbor okrajne učiteljske knjižnice v Kamniku s tov. Pogačarjem Antonom na čelu. V odbor so nadalje še: tov. Golob Ivan, Kristof Anton, Rus Emil in Malešič Janko.

Društvena uprava je uverjena, da je bilo s potekom zborovanja zadovoljno vse učiteljstvo, organizirano in neorganizirano, ter poziva vse tiste, ki še stoji izven naših vrst, k sodelovanju v dobro šole in stanu. Napokoj Jos., preds. Hraš Ivanka, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo dne 6. aprila t. l. v Kranju. Zborovanju je prisostvoval tudi sekcijski predsednik tov. Kumelj Metod. Zborovanja se je udeležilo 74 % organiziranega članstva.

V otvoritvenem govoru se je predsednik v toplih besedah spominjal velikega rodoljuba

in prijatelja šole ter učiteljskega stanu pokojnega Ljuba Davidovića. Ob tretji obletnici smrti pok. tov. Josipa Lapajnetja je poveljeval velike zasluęe pokojnika v borbi za pravice našega stanu. Zbrano članstvo je počastilo spomin obeh zaslužnih pokojnikov s trikratnim: Slava!

Toplo pozdravljen je podal izčrpno situacijsko poročilo sekcijski predsednik tov. Kumelj sam. V poročilu je obravnaval vsa za učiteljstvo pereča vprašanja. Članstvo je zanimalo zlasti, kaj je s povišanjem prejemkov, ki ne zadoščajo več niti za najskromnejše golo preživljanje. Nato govori o napredovanju, ki je v zadnjem času pravično. Na koncu svojega poročila želi, da se pogovorimo o vsem, kar koga teži.

Predsednik se zahvali za podano poročilo in otvori debato. Na vsa stavljenja vprašanja da primerne odgovore tov. Kumelj, za kar ga je učiteljstvo nagradilo s spontanin in krepkim aplavzom.

G. ing. Dolenc Franc je predaval »O zračnih napadih in zaščiti pred njimi«. Predavatelj omeni na kratko aktivno obrambo, podrobneje pa govori o pasivni obrambi. S pomočjo slik in skic seznanja članstvo z vsemi načini pasivne obrambe.

Nato je sledilo tajniško poročilo in čitanje dopisov. Soglasno se društvo pridružuje stališču, ki ga zastopa v pogledu »Reorganizacije učit. organizacije« sekcija v Ljubljani.

Blagajnik tov. Frece je napravil za vsakega člana majhen seznam, iz katerega vsak član lahko razvidi, koliko ima plačane članarine, oziroma koliko mora za tekoče leto še plačati.

Prihodnje zborovanje bo predvidoma 18. maja v Kranju. Tedaj proslavimo 50 letnico obstoja našega društva.

Predsednik: Rant Franc s. r. Tajnikov nam.: Janškovec Leon s. r.

Novosti na knjižnem trgu

—k Tičistan. Pravkar je izšla iz Učiteljske tiskarne lično opremljena knjiga znanega pesnika, prevajalca in kulturnega kronista prof. dr. Antona Debeljaka, »TIČISTAN«. Knjiga mikavnih in duhovitih verzov je namenjena predvsem mladini, a tudi odrasel bralec jo bo čital z užitkom in pridom. Umet. slikar Milko Bambič je opremil knjigo s številnimi učinkovitimi linorezi. Učiteljstvo, učiteljske in mladinske knjižnice naj si nabavijo knjigo »Tičistan«, ki stane 20 din, s poštnino 2 din več. Naroča se na naslov: Josip Jeras, Ljubljana, Levstikova ulica 19. — Podrobno oceno o tej književni novosti »Tičistan« priobčimo naknadno.

Učiteljska fiskarna

—t Še vedno si lahko olajšate pouk zgodovine in zemljepisja z zgodovinskimi in zemljepisnimi slikicami. Kolekcija 30 zgodovinskih ali 30 zemljepisnih slikic stane 4 din.

—t Sprejemni izpiti za I. razred srednjih šol se bližajo. Priporočamo Mlakar-Kozina: Slovnična in računska snov za sprejemni izpit v srednjo šolo. Broširano 10 din.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

ZAMENJAVA

Zamenjala bi svoje službeno mesto v večjem sreskem mestu v Sloveniji z mestom izven Slovenije, najraje v Bosni, kjer se nahaja realna gimnazija.

ZAMENJAVA 2—1

Učitelju in učiteljici iz Ljubljane ali najbližje okolice nudim v zamenjavo 2 službeni mesti na 6 razrednici, in sicer mesto šolskega upravitelja ter mesto učiteljice. Šola je novejša, tik železniške postaje, ima lepo družinsko stanovanje in obširen vrt. Primerno za zakonski par. Naslov v upravi.

FR. P. ZAJEC izprašan optik in urar LJUBLJANA sedaj Stritarjeva ulica 6, pri franciškanskem mostu Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, hygrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

Stanovska organizacija JUU

Vabla

JUU — SRESKO DRUŠTVO LASKO obvešča,

da se kljub dejstvu, ker je tov. Šuligoj odsoten ter da je v tej zvezi odpovedal sodelovanje UPZ Emil Adamič, vrši skupno zborovanje društev:

BREŽICE, CELJE, LAŠKO, LITIJA, KRŠKO, KONJICE, ŠMARJE

v Trbovljah dne 20. aprila 1940. ob pol 10. uri.

Dnevni red ostane — razen zgoraj omenjenih okrnitev — prav tak, kot smo ga objavili v 33. št. »Učiteljskega tovariša«.

Tov. predsednike ter tov. tajnike naprošamo, da že v vlaku poizvedo koliko njihovih namerava — za ceno 10 do 12 din — v Trbovljah obedovati; da more naš prehranjevalni referent tov. Tori porazdeliti zborovalce okrog sklede.

Prosimo, da izvedete to našo prošnjo natančno, da ne bo nerada, kajti čas, ki nam bo na razpolago, moramo temeljito izrabiti.

Vse članstvo sedmih društev pa prosimo, da se zborovanja gotovo v čimvečjem številu udeležijo ter vztraja pri razpravi do kraja.

Za sklicatelje:

Mahkota, predsednik. Urbajs, tajnika.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO bo zborovalo v torek, 23. aprila, in ne v četrtek, 25. aprila, na istem mestu in z istim dnevnim redom, kot je bilo že javljeno.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI opozarja vse svoje člane in članice, da priredi 4. maja 1940. ob 8. uri zvečer društveni mladinski pevski zbor pod vodstvom tovariša Bračka Franca prvi vokalni pevski koncert v Murški Soboti. Že na jubilejnim zborovanju ste se lahko prepričali o visoki kvaliteti naših prekmurskih slavčkov, zato naj ne bo nikogar med nami, ki bi se tega koncerta ne udeležil. Prosimo pa vas, da med ljudstvom agitirate. Uspeh koncerta je tudi naš uspeh. — Če pa želite, da bi ta mladinski zbor nastopil tudi za podeželsko šolsko mladino, sporočite to društvu in tudi številu otrok. Vstopnina bi bila le 2 din. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŠOŠTANJU bo zborovalo skupno z društvom Slovenj Gradec dne 24. aprila ob pol 10. uri v Šoštanju. Zborovanje bo kot proslava 60 letnice obstoja društva. Po zborovanju bo koncert mladinskih zborov iz ljudske in meščanske šole v Šoštanju. Udeležba — dolžnost. Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG je zborovalo dne 6. t. m. v krčevinski šoli, kjer je od 97 članov bilo navzočih 79, t. j. 80 %, od odsotnih 18 je svojo nenavzočnost opravilo 10 članov.

Tov. predsednik se je uvodoma spomnil v izbranih besedah dveh zaslužnih, že v predvojni dobi v pravem narodnem duhu na mariborskem učiteljskem delujočih, v marcu t. l. preminulih profesorjev pok. Berana Emerika in Majcena Gabrijele, katerima v spomin so zborovalci zaklicali trikratni: slava!

Nato je objavil najvažnejše dopise, predvsem prizadevanje akcijskega odbora za naše gmotno zboljšanje, v kateri borbi moramo vztrajati do končnega uspeha ter vabimo v naše vrste kot sorce vse tov. nečlane (-ice), ki se, če ostanejo tudi sedaj izven naših vrst, tako rekoč odrekajo tej naši potrebi in zahtevi! — Mnogo pritožb povzročajo odklonitve dovolitev bivanja izven službenega kraja v

primerih, kjer ni dobiti v kraju učit. stanovanj. Zanimivo, čeprav — žalostno — je bilo situacijsko poročilo, h kateremu se je slišalo precej drastičnih primerov našega stanja!

Tov. predsednik je pozdravil med zborovanjem došla sreska šolska nadzornika tov. Močnika Petra in prvič med nas došlega sres. šolskega nadzornika tov. Kopača Leopolda, zadnjega še posebej kot mnogoletnega našega organizacijskega delavca in borca, z željo, da nas poseti ob vseh naših zborovanjih.

V tem sledečem razgovoru o najaktualnejših stanovskih, službenih in pedagoških zadevah, t. j. v točki, ki naj bi prvenstveno služila aktivizaciji vsega, zlasti tudi mlajšega članstva, je tov. predsednik obžaloval, da ni bilo vloženih nobenih predlogov, vprašanj i. sl. Poročal je sam o sedanjih spremembah pravilnika obmejnega šolskega odseka pri sekciji in so se zborovalci soglasno priključili pomislekom in željam poročevalca ter odobrili nato tudi njegov predlog, da ponovno želimo, naj obmejno šolsko in gospodarsko anketo v smislu zadevne resolucije skliče v Mariboru kr. banska uprava in ne društva sama, kakor se je rešila navedena resolucija! Enako je zbor z odobravanjem sprejel poročilo tov. predsednika o plodonosni prilagoditvi našega obmejnega dela v sedanjem stiku med narodom in vojsko, kar naj poročevalce komentira na pristojnih mestih kot vsevažen nar. obrambni moment! Sklene se vprašati sekcijo, ali je sekcijski obmejni šolski odsek tudi vložil kako resolucijo za zasedanje ban. sveta, ako ne, zakaj je opustil ta več let običajni korak, s katerim smo zato mi prišli tako pozno letos! — Ostale razprave k zadevam v tej točki so zapopadene med predlogi.

Sledila je anketna razprava k vprašanju: Za ali proti kmetijskemu pouku kot posebnemu učnemu predmetu ljudske šole, in sicer po sledečih točkah: 1. Zakon o narodnih šolah in to vprašanje. 2. Sedanji učni načrti in to vprašanje. 3. Ljudskošolski otrok in to vprašanje. 4. Ljudskošolski učitelj in to vprašanje. 5. Neučitelji — javnost in to vprašanje. 6. Zunanji ustroj naše šole in to vprašanje. 7. Notranji ustroj šole in to vprašanje. 8. Naše publikacije o tem vprašanju (na predlog tov. Andrejčiča je ta točka odpadla). 9. Razno še k temu vprašanju. 10. Reasumacija. — Uvodne besede je spregovoril tov. predsednik, v razpravo so posegli tov.: nazd. Močnik B., Andrejčič, Črnko, Selakova, Horvat, Lorbek, Sardoč, i. dr. Člani redakcijskega odbora, izbrani za to anketo, bodo sestavili reasumacijo.

Ob poročilih društvenih funkcionarjev je poročal blagajnik tov. Horvat Božo o terjatvi sekcije, prečital imena članov zaradi korekture članskega seznama in ugotovil rednejše plačevanje članarine — razen več starih, gluhih dolžnikov. Tov. predsednik ugotavlja, da je naše društvo napram dolžnikom med najbolj popustljivimi in ne bo preostalo drugo, kot nastopiti z izterjatvami strogo kot druga društva. — O sestanku odseka učiteljic je poročala tov. Šetine Jasna. Odsek UP ni prišel do sestanka kljub predsednikovim vabilom, došel je predčasno le tov. Terčak, kateremu naj se za prihodnjic prijavijo interesi za delo pri UP. — Tov. predsednik želi, da se redno zbira k seji tudi društveni nadzorni odbor!

Sprejeti so bili sledeči predlogi.

1. Akcijskemu odboru priznavamo požrtvovalno prizadevanje za naše gmotno zboljšanje in želimo, da obstoja in vztraja v tej borbi še nadalje!

2. Ponovno prosimo sekcijo, da intervenira za izplačilo stanarin z neučitelji poročeni, v ločenem gospodarstvu živečih učiteljic tudi za nazaj!

3. Ponovno prosimo sekcijo, da intervenira glede dovolitev bivanja učiteljstva izven